

P r i k a z i i o s v r t i

POKRETI I NOVE ZAJEDNICE U ŽUPI MOVEMENTS AND NEW COMMUNITIES IN THE PARISH

Ivica Jurić, *Pokreti i nove zajednice u župi. Mogući protagonisti nove evangelizacije*, Edizioni Sant'Antonio, Norderstedt – Njemačka, 2019., 314 str.

Sredinom 2019. godine izdavačka kuća *Edizioni Sant'Antonio* objavila je knjigu na talijanskomu jeziku pod naslovom *Movimenti e nuove comunità nella parrocchia. Possibili protagonisti della nuova evangelizzazione (Pokreti i nove zajednice u župi. Mogući protagonisti nove evangelizacije)* autora dr. sc. Ivica Jurića, profesora pastoralne teologije na Katoličkomu bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Knjiga je tiskana u Norderstedtu u Njemačkoj 2019. godine te ima 314 stranica. Radi se o proširenoj doktorskoj disertaciji, koju je autor prije tri godine obranio na Papinskomu sveučilištu Lateran u Rimu, na Papinskom pastoralnom institutu *Redemptor hominis*. Knjiga je podijeljena u pet poglavlja. U knjizi se, kako i sam naslov sugerira, autor bavi temom mjesta i uloge laičkih crkvenih pokreta i novih zajednica u župnomu pastoralu općenito i poglavito u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji.

Teološki reflektirajući pastoralnu praksu u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji, autor se ne zaustavlja samo na raščlambi postojećega stanja već u svjetlu recentnih dokumenata crkvenoga učiteljstva i eminentnih teoloških pisaca koji se bave ovim područjem, nudi konkretne smjernice za reevangelizaciju društva. U svom istraživanju ističe mogućnosti vjernika laika koje, kako pokazuje iskustvo u Hrvatskoj i u drugim državama u ovih gotovo trideset godina, posebno dolaze do izražaja kroz djelovanje u različitim zajednicama i pokretima u Crkvi. U postizanju metanoje pastoralnoga rada ne oslanja se samo na postojeće pastoralne subjekte i njihove aktivnosti nego zagovara i veću otvorenost ponajprije prema Duhu Svetomu - darivatelju svih karizmi, ali i prema vjernicima, prepoznavanju njihova subjektiviteta i kompetencija koje će u konačnici uroditi novim inicijativama i projektima koji će postojeću praksu unaprijediti. Temeljna teza knjige, sadržana i u podnaslovu, glasi kako

pokreti i nove zajednice u župi, unatoč nekim poteškoćama koje su zajedničke svim vjernicima, a koje crkveni pastiri trebaju strpljivo korigirati, mogu biti važni protagonisti nove evangelizacije – življenja kršćanstva na nov način.

Autor ovom knjigom pokušava dati odgovor na važno pitanje koje zaokuplja sve one koji su na bilo koji način uključeni u redoviti pastoral u župnoj zajednici. To pitanje glasi: kako redovite aktivnosti učiniti još više misionarskim, dinamičnijim i prikladnijim ljudima našega doba? Nakon teološko-pastoralne analize u širem (europskom) kontekstu (prvo poglavlje) i detaljnije u užem, na području Splitsko-makarske nadbiskupije (drugo poglavlje), autor na temelju recentnih crkvenih dokumenata razrađuje teološko-pastoralnu kriteriologiju s obzirom na mjesto i ulogu pokreta i novih zajednica u župnomu pastoralu (treće i četvrto poglavlje). Nakon analize postojećeg stanja i smjernica naučiteljstva Crkve glede poboljšanja pastorala autor u trećemu dijelu knjige (peto poglavlje) predlaže novi pastoralni model djelovanja župne zajednice, za koji smatra da je prikladniji društveno-kulturnom kontekstu u kojemu živimo i koji bi mogao dati nov zamah u pastoralnomu radu, osobito što se tiče socijalne dimenzije evangelizacijskoga poslanja Crkve u društvu.

U tomu modelu, koji ponajprije podrazumijeva promjenu naslijeđenoga mentaliteta, autor na poseban način usmjeruje pozornost na mogućnosti koje, zog sve zamršenijih društvenih okolnosti, Crkvi svojim aktivnostima mogu pružiti pokreti i nove zajednice. Zalaže se za sinodalni, integrirani oblik pastorala, u kojemu će sinergijom svih pastoralnih subjekata župna zajednica biti obogaćena novom misionarskom snagom, koja kapilarno mijenja odnose u društvu i usmjeruje ih prema vrijednostima kraljevstva Božjega. U tomu smislu, kao osobit doprinos pokreta i zajednica evangelizacijskomu poslanju Crkve, autor ističe: iskustvo zajedništva, mogućnost ostvarivanja osobnog odnosa s Isusom Kristom, duhovni rast kroz razvoj vlastitoga poziva, iskustvo prepoznavanja i prihvaćanja različitih karizmi, obiteljski odgoj, djelovanje Crkve na svim područjima društvenoga života.

Novi pastoralni model koji autor predlaže, župnu zajednicu vidi kao mjesto/prostor suradnje različitih pastoralnih subjekata (pastoralno vijeće, ekonomsko vijeće, crkveni pokreti, nove zajednice, zborovi itd.), koji komplementarno surađuju u istoj misiji. Ukratko, župna zajednica, zamišljena u misionarskoj perspektivi, organska je, suodgovorna i sinodalna zajednica; mjesto zajedništva i življene solidarnosti; mjesto ostvarenja spasenja. Zamišljena u tom obliku ona je dom za svakog tko želi pridonijeti poslanju Crkve, prostor

u kojemu se odvija jedinstvo misije u raznolikosti službi, zaduženja, različitih duhovnih usmjerenja prema primljenim karizmama. U navedenom modelu autor naglašava važnost integralnog pastoralna kao i sinodalni oblik pastoralnog rada, koji svim članovima Crkve omogućuje da organizirano žive vlastitu suodgovornost u poslanju Crkve, sukladno službama i karizmama svakoga pojedinog člana.

Autor smatra da pokreti i nove zajednice mogu biti uspješni protagonisti nove evangelizacije. Oni su odgovor Duha Svetoga na izazove našega vremena i ujedno izraz duboke čežnje praktičnih vjernika za autentičnim kršćanskim životom. Budući da se ne pojavljuju kao velike organizacije, prema kojima se već dugo vremena na Zapadu gaji određena odbojnost, autor smatra da su pristupačniji ljudima našega vremena, osobito mladima, koji se u pluralnom društvu sve teže snalaze i otvoreno traže autentične pojedince i skupine koji žive ono što zastupaju. Konfigurirani više kao društvene mreže nego kao autoreferencijalna skupina, oni su mobilniji, dinamičniji i stoga sposobniji stvarati nove i brojne dodirne točke suradnje s ljudima sve sekularnijega društva. Kao takvi, unatoč eventualnim rizicima karakterističnim za sve što kao ljudi činimo, pokreti i nove zajednice predstavljaju oblik formacije koji vjernike vodi k izvoru kršćanstva - Kristu i otkriva u njima radost i snagu Crkve. Kada se integriraju u život mjesne Crkve i od strane poglavara Crkve budu prihvaćeni i duhovno vođeni, oni predstavljaju pravi Božji dar za novu evangelizaciju.

Važno je još napomenuti, ističe autor u drugomu dijelu knjige, da pokreti i nove zajednice, darovi Duha, ne dolaze u sukob ili napestost s ostatkom Crkve, već su pozvani obogatiti ih: njihova misija je pridonijeti oživljavanju Crkve. U Crkvi nema mjesta suprotstavljanju između karizme i institucije, već ima mjesta za komplementarnost i međusobno nadopunjavanje. Drugim riječima, u Crkvi su i (hijerarhijske) institucije karizmatične, a s druge strane i karizme imaju potrebu, na jedan ili drugi način, institucionalizirati se da bi se postigla bolja dosljednost i kontinuitet u svjedočenju svoje prepoznatljivosti. Na taj način obje dimenzije Crkve (hijerarhijska i karizmatična), koje uostalom i potječu iz istoga izvora - od istoga Duha Svetoga, idu zajedno surađujući u Kristovu spasonosnomu djelu spasenja u svijetu. Raznolikost karizmi, službi, načina posvećenoga života ne samo da nisu u sukobu s jedinstvom Crkve već pokazuju sve njezino bogatstvo. Naravno, autentičnost novih karizmi, pokreta i zajednica uvijek je povezana s njihovom spremnošću da surađuju i izdrže trenutke kušnje, razlučivanja od strane mjerodavnih crkvenih vlasti.

Zbog aktualnosti teme kojom se bavi, kao i oskudnosti teološko-pastoralnih promišljanja o neuralgičnim točkama pastoralu u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji i šire, ova knjiga ima posebnu važnost. U njoj autor na teološki utemeljen i sa stajališta pastoralne teologije metodološki prikladan način promišlja o stanju u pastoralu i predlaže nov model pastoralnoga djelovanja u župnoj zajednici. O stanju pastoralu i mogućnostima njegove preobrazbe progovara razumljivim jezikom, bliskim ne samo teolozima, pastoralnim djelatnicima u župnim zajednicama, već i širokoj čitateljskoj publici. Sve navedeno nesumnjivo govori kako knjiga predstavlja bitan doprinos razvoju pastoralnog rada mjesne Crkve, posebno što se tiče aktivnijeg udjela vjernika laika. Bilo bi dobro kada bi se knjiga prevela na hrvatski jezik jer nudi stručnu analizu pastoralnoga rada mjesne Crkve u Splitsko-makarskoj nadbiskupiji i konkretne smjernice njezine preobrazbe u misionarskomu ključu. Knjiga je korisna svima koji su uključeni u pastoral župne zajednice, bilo kao svećenici, vjeroučitelji, vjernici laici ili kao članovi laičkih crkvenih pokreta i novih zajednica.

Alojzije Čondić